

ΓΕΝΙΚΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΝΑΤΠΛΙΩ, ΤΕΤΑΡΤΗ, 24 ΜΑΡΤΙΟΥ 1826.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Εγχώριοι εἰδήσεις.

Ἀπὸ Ναυπλίου.

Ἀκόμη ἤχουσιν εἰς τὰ ὠτά μας αἱ βοαὶ τῶν ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ ἐχθροῦ πεσόντων εἰς τὰ Ψαρά καὶ τὴν Πελοπόννησον· ἀκόμη ἀκούονται αἱ οἰμωγαὶ τῶν ἀνδρῶν, οἱ ὀδυρμοὶ τῶν γυναικῶν, οἱ ὀλοφυρμοὶ τῶν παιδίων τῶν αἰχμαλωτισθέντων παρὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοῦ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νέα δυστυχήματα. Τὸ Ἀνατολικὸν ἔπαισεν ἐκφριεῦθῃ ἐξ ἐφοδου παρὰ τῶν βαρβάρων, καὶ μόλις ὀλίγοι τινὲς ἐκ τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν μας ἐδυνήθησαν νὰ διαφύγῃσι τὴν σφαγὴν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν.

Ὁ ἐχθρὸς, βλέπων ὅτι διὰ ξηρᾶς δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐλάτῃ τὸ Μεσολόγγιον, οὔτε τὸ Ἀνατολικὸν νὰ κυριεύσῃ, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὅπου οὐ ἐδυνήθη νὰ κυριεύσῃ τὸ βασιλαδί, ἄρχισε νὰ μελετᾷ τὸν ὀλεθρον τοῦ Ἀνατολικοῦ, ἐλπίζων ὅτι, ἐνδυνήθῃ νὰ κυριεύσῃ καὶ αὐτὸ, θέλει στενοχωρήσῃ περισσότερον τοὺς ἐν Μεσολογγίῳ, καὶ θέλει τοὺς ἐκπληξῇ. Ὅθεν κατὰ τὴν 28 τοῦ Φεβρουαρίου ἐκινήθη ἐναντίον τοῦ Ἀνατολικοῦ διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. 2000 τοῦ στρατεύμα ἐκινήθη διὰ ξηρᾶς ἀπὸ μέρους τῆς Φοινιστρᾶς ἐναντίον τοῦ νησίου Ντουλμᾶ, καὶ 60 λαντζόνια διὰ θαλάσσης, τῶν ὧν τὰ μὲν μικρότερα εἶχαν ἀπὸ 50 ἕως 60 ἀνθρώπους, τὰ δὲ μεγαλύτερα ἀπὸ 80 — 90. Εἰς τὴν Φοινικίαν εἶχε κατέσκευασμένον ὁ ἐχθρὸς τρία κανονιστάσια, ἕκαστον τῶν ὧν εἶχαν 6 κανόνια, καὶ δι' αὐτῶν ἐκανονοβόλει τὸ νησίον, ῥίπτων ἐν ταύτῳ καὶ βόμβας. Περί τὴν τετάρτην ὥραν ἄρχισεν ὁ πόλεμος διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ μίαν ὥραν ὑστερώτερα ἐκάη τὸ βαροτόφυλον δι' ἐχθρικής βόμβας. Ἔως εἰς τὴν 7 ὥραν ἐνστάσαντο γενναϊότατα οἱ ἡμέτεροι καὶ ἀπέκρουον τὰς κατὰ θάλασσαν καὶ ξηρὰν προσβολὰς τῶν πολεμίων. Οἱ ἐχθροὶ ἄρχισαν νὰ ὀπισθοδρομῶσι διὰ ξηρᾶς, ἀλλὰ τὸ ἱππικὸν ἐβίαζε τοὺς πεζοὺς νὰ προχωρῶσι, καὶ ὥρνευε τοὺς ἀπειθεῖς καὶ δειλοὺς. Διὰ θαλάσσης πάλιν τὰ μὲν μεγαλύτερα λαντζόνια ἐστέκοντο μακρόθεν καὶ ἐκανονοβόλουν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐπροχώρουν πλαγίως πρὸς τὸ νησίον Ντουλμᾶ. Οἱ ἡμέτεροι, ὀλίγοι πρὸς πολὺς πολεμοῦντες, καὶ πανταχόθεν προσβαλλόμενοι, ἔ-

πρεπεν ἐξ ἀνάγκης ν' ἀποκάμωσιν. Ἡ φθορὰ τῶν ἐχθρῶν ἐστάθη μεγάλη κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν. 700-800 πτώματα ἐφέροντο ἐπὶ τῆς θαλάσσης. 300 περίπου ἦσαν οἱ ἡμέτεροι εἰς τὸ νησίον, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν ἕως 200, καὶ ἐκ τούτων οἱ περισσότεροι ἐφονεύθησαν, ἐν ᾧ ἐπερνεύσαν εἰς ἄλλο νησίον, Πόρος ὀνομαζόμενον, καὶ ὅσοι ἐσώθησαν καὶ αὐτόθεν ἐπέρασαν εἰς τὸ Ἀνατολικόν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπέρασαν ἐκεῖ, ὅπου εὗρισκοντο καὶ ἄλλοι ἕως 400 ἄνδρες, ἀλλ' ἀνίκανοι εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἕως 4000 γυναῖκες καὶ παιδιά, βλέποντες ὅτι δὲν δύναται πλέον νὰ ἀνθῇσιν, ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶσιν ἐπὶ συνθήκῃ· ἀλλὰ κατὰ τὴν 1 τοῦ Μαρτίου προχωρήσαντες οἱ ἐχθροὶ ἐκυρίευσαν τὸ Ἀνατολικόν. Σφαγὴ καὶ βάρβαρος αἰχμαλωσία ἐστάθη ἡ τύχη τῶν δυσυχῶν ἐκείνων ἀδελφῶν μας.

Φρίττωμεν συλλογιζόμενοι ὅσα ἔπαθον κακὰ οἱ ἐν τῷ Ἀνατολικῷ ἀδελφοί μας, καὶ ταῦτα μετὰ πενταετῇ ἀγῶνα καὶ τόσας θυσίας· καὶ πρέπει νὰ φρίττωμεν περισσότερον ἐνθυμούμενοι ὅτι ἐδυστύχησαν τὴν μεγίστην ταύτην δυστυχίαν ἐξ αἰτίας ἡμῶν. Ἡμεῖς τοὺς ἐπρόδοσαμεν εἰς τὸν βάρβαρον ἐχθρόν· διότι ἤξεύραμεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπιμένει, καὶ δὲν ἀφίνει μέσον, τὸ ὅπωπ' οὐδὲν μεταχειρίζεται εἰς κατάρθρωσιν τῶν ὀλεθρῶν του σκοπῶν· καὶ ὅμως ἡμεῖς, προφασιζόμενοι πρῶτα αἰσχυρῶν, δὲν ἠθελήσαμεν νὰ προφθᾶσωμεν τοὺς κινδυνεύοντας· καὶ ἠθελεν εἶναι ὅπως οὐδὲν συγχωρητὸν, ἔαν αὐτὸ ἦτον διὰ τὴν ἀμέλειαν, καὶ ἀδιαφορίαν μας· δυστύχημα κατὰ τὸν πενταετῇ ἀγῶνά μας· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐχάθησαν πέρυσι τὰ Ψαρά· ἐχάθησαν ἄλλοι τόποι, ἔπρεπε νὰ σωφρονισθῶμεν· ἔπρεπε νὰ μάθωμεν ἐξ ὧν ἐπαθόμεν, νὰ ἡμεθα καὶ προμηθεῖς εἰς τὰ πράγματά μας καὶ ὅχι πάντοτε ἐπιμηθεῖς· ἀλλ' ἡ ὑπερβάλλουσα κακία μας, ὅχι ἀνοησία μας, δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ προνοῶμεν, νὰ κινώμεθα καὶ νὰ προλαμβάνωμεν τὰς δυστυχίας. Ὁ κρότος τῶν κανονίων τοῦ Ἰμπραήμ-πασσα ἤχει καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς μας εἰς Ναύπλιον, καὶ ὅμως δὲν ἤμπορεῖ νὰ μᾶς ἐξυπνήσῃ, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὴν κατάστασίν μας. Νομίζομεν ὅτι ὁ πόλεμος γίνεται εἰς ξένην γῆν, πρὸς ἄλλο ἔθνος, καὶ πολὺς ἡμέρας μακρὰν, καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς, μὴ ἔχοντες φόβον τινά, ἤμποροῦμεν ν' ἀδιαφορῶμεν, καὶ νὰ καταγινώμεθα εἰς πᾶν ἄλλο, ὅχι ὅμως εἰς τὸν πόλεμον.

Ἄλλ' ἄς συνέλθωμεν εἰς ἑαυτούς· ἄς γνωρίσωμεν εἰς ποῖον κίνδυνον εὐρισκόμεθα· ἄς φροντίσωμεν σπουδαίᾳ περὶ τῆς σωτηρίας μας· διότι ὁ δρόμος, τὸν ὁποῖον βαδίζομεν, μᾶς φέρει ἐξάπαντος εἰς τὸν ὄλεθρον.

— Ὁ τακτικὸν μας στράτευμα, ἀπ' οὗ εὐτυχῶς ἀπῆλθε εἰς τὴν Εὐδοίαν, ἐπαρουσιάσθη ἔμπροσθεν τῆς Κάρυστου· ἐκτύπησε τοὺς ἐχθροὺς· ἐπροχώρησε καὶ εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, καὶ ἐπροξένητεν ἀρκετὸν φόδον εἰς τοὺς Τούρκους. Ἡ ζημία τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὸ πρῶτον τοῦτο κτύπημα ἐστάθη μεγάλη· ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων ἐφονεύθησαν 13, καὶ ἐπληγώθησαν 45, πλὴν τὸ πλείστον μέρος ἐλαφρότατα. Μεταξὺ τῶν πρώτων εἶναι καὶ ὁ ἀριστος νέος Παναγιώτης Ψίσας λοχαγός· μεταξὺ δὲ τῶν πληγωμένων εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῶν σταυροφόρων Στέφος, ὁ λοχαγὸς Βεραντιέρης, ὁ λοχαγὸς Ἀνδριέτης, ὁ ὑπολοχαγὸς Γ. Καρατζᾶς, καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Ἑρλαχ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ συνταγματάρχης Κ. Φαδινέρος ἐτοιμάζετο νὰ προσβάλῃ τὴν Κάρυστον σπουδαιότερως κατὰ τὴν 13 τοῦ μηνὸς τούτου, ἔλαβεν εἰδήσιν ὅτι ἔρχεται βοήθεια εἰς τοὺς Καραστινοὺς ἐκ τῆς Εὐρίπου, καὶ οὕτως ἠναγκάσθη ν' ἀποχωρήσῃ, διὰ νὰ κτυπήσῃ τοὺς ἐρχομένους. Ἡ πρὸς αὐτοὺς μάχη ἐγένετο κατὰ τὴν 14 καὶ 15, καὶ τὸ μὲν ἵππικὸν τοῦ ἐχθροῦ ἀποχωρισθὲν ἠναγκάσθη νὰ κλεισθῇ εἰς τὴν Κάρυστον, τὸ δὲ πεζικὸν νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς τὰ βουνά. Ἡ ζημία τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὴν μάχην αὐτὴν συνίσταται εἰς 50 ἕως 60 φονευμένους καὶ 12 αἰχμαλῆτους· ἡ δὲ τῶν ἡμετέρων εἰς 5 ἵπποις κατὰ τὴν 14, καὶ ἄλλους 7 κατὰ τὴν 15. Ὁ συνταγματάρχης παρεσκευάζετο νὰ προσβάλῃ ἐκ νέου τὴν Κάρυστον.

— Λαμβάνομεν γράμματα ἐν Γραμπούσης ἀπὸ 10 τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς, ἐξ ὧν μαθαίνομεν ὅτι ὁ Μουσταφᾶμπεης εὐρίσκεται κατὰ τὸ παρὸν πάλιν εἰς Μεσόγεια· ἔλαβεν ὅμως γράμματα, δι' ὧν προσκαλεῖται εἰς τὰ Καστρινά· διότι οἱ ἐκεῖ Τούρκοι δὲν ὑποφέρουσιν ὅσα πάσχουσι παρὰ τῶν Ἑλλήνων.

Εἰς Μηλοπόταμον καὶ τὰς γειτονικὰς ἐπαρχίας εὐρίσκονται τώρα διασκορπισμένοι εἰς μικρὰ σώματα ὑπὲρ τοὺς 600 Ἕλληνας. Ὁ Ἀλεξανδρὸς Μηλοποταμίτης μετ' ὀλίγων, ὁ Μ. Πλεύρης, ὁ 1. Παλμέτης, Μ. Μελίτακας ἔχουν σχεδὸν τὸ Κᾶστρον στενὰ πολιορκημένον. Ἄλλοι πάλιν περιφερόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας Σιτείας, Ἱεραπύτνου, Λασιείας κ.λ. φοβεῖσιν πῶς μὲν πέντε, πῶς δὲ δέκα Τούρκους, καὶ ἐμπνέουσι φόδον καὶ τρόμον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Οἱ ἐχθροὶ δὲν φοβοῦνται τόσον τοὺς φανεροὺς πολέμους, ὅσον τοὺς κρυφίως γινομένους· διότι τοιοῦτοτρόπως βιάζονται πολὺ, καὶ βιάζονται ὀλίγον.

Κατὰ τὴν 9 τοῦ μηνὸς ὀλίγοι τινὲς στρατιῶται ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸν Κ. Ἀστρινὸν σώματος καταβάντες εἰς τὸν ὄμιον ἐφόνευσαν 6 Τούρκους· καὶ αὐτὸς ὁ Ἀστρινὸς μετὰ 100 περίπου στρατιωτῶν καταβοδίζει τὸν Μεσολόν καὶ τὰ πλησίον αὐτῆς μέρη, καὶ εἰς τὸν Ἀμαρῶν ἐπίασεν 20 Τούρκους ζώντας καὶ τὸν ἀνε-

ψιὸν τοῦ Ἀγριολῆ, ἐξ ὧν ἔλαβεν ἐκτὸς τῶν χρημάτων πολεμικὰ, ζωοτροφίας, ἵππους κ.λ.

Ἀλλὰ μεταξὺ τούτων τῶν μικρῶν μὲν, ἀλλὰ πάντοτε ὠφελίμων εὐτυχημάτων, συνέβη καὶ ἐν δυστύχημα. Κατὰ τὴν 9 τοῦ μηνὸς ἐξελθὼν εἰς τὸ Τηγάρι ὁ Μουτζογιάννης μετ' ἄλλων ἐφνεύθη παρὰ τῶν ἐχθρῶν εἰς ἐνεδραν. Ὁ καλὸς αὗτος πολίτης εἰδείξε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου εἰλικρινῆ πατριωτισμὸν, εὐπεθεῖαν εἰς τοὺς νόμους, καὶ μῖτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος· ἐπεμψε δὲ καὶ πολλοτάτους Τούρκους εἰς τὸν ἄδην μὲ τοὺς ἀνδρείους βραχονὰς του.

Πρὸς τὸν Συντάκτην τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπ' οὗ ἀνέγνωσα εἰς τὸν Ἀριθ. 45 τῆς Γεν. Ἐφημερίδος τὴν διατριδὴν τοῦ Κυρίου Σ. Τρικουπῆ, ἐσχεδίασα νὰ ἐκδώσω διὰ τῆς αὐτῆς ἔφημερίδος μερικὰς μὲν παρατηρήσεις.

Σύμφωνος εἰς τὴν βᾶσιν μὲ τὴν γνώμην τοῦ Κυρίου Τρικουπῆ, ἐνόμισα περιττὸν τὸ νὰ τὴν αἰτιολογήσω περισσώτερον· ἐπειδὴ ἐμφάνη ἀρκετὰ αἰτιολογημένη· καὶ ὁ σκοπός μου ἦτο νὰ προσθίσω τινὰς ιδέας, αἱ ἡποῖαι ἐπεθύμουν νὰ μὴ διαφύγουν τὴν προσοχὴν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, καθὼς διέφυγον ἰσως τὴν προσοχὴν τοῦ Κυρίου Τρικουπῆ.

Ἡ διατριδὴ τοῦ Κυρίου Νικήτα Κίλλα, τὴν ὁποίαν σήμερον ἀναγινώσκω εἰς τὸν Ἀριθ. 47. ὅχι μόνον δὲν ἔφερε κάμμιαν μεταβολὴν εἰς τὸ σχέδιόν μου, ἀλλὰ μ' ἐβεδαίωσεν ἔτι μᾶλλον ὅτι ἡ γνώμη τοῦ Κυρίου Τρικουπῆ δὲν ἔχει χρεῖαν περισσοτέρας αἰτιολογίας. Δὲν βλέπω εἰς τὴν διατριδὴν τοῦ Κ. Κίλλα κανένα συλλογισμὸν ὀρθόν· κάμμιαν ὅπως οὖν τακτικὴν καὶ λογικὴν ἀναίρεσιν τῶν ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Κ. Τρικουπῆ· παρατηρῶ μάλιστα ὅτι, διὰ νὰ εὐρῇ ὕλη νὰ εἰπῇ τι, ἠναγκάσθη νὰ δανείσῃ εἰς τὸν Κ. Τρικουπῆν ὅτι αὐτὸς δὲν εἶπεν, καὶ ἰσως οὔτε ἐφαντάσθη. Τοιαύτη εἶναι ἡ γνώμη τοῦ σαπῆσματος τῆς δυστυχοῦς Ἑλλάδος· γνῆμη, ἡ ὁποία ἠμπορεῖ νὰ ἐγεννήθῃ, νὰ ὠρίμασε, καὶ νὰ ἐσάπησεν ἰσως εἰς κάμμιαν κεφαλὴν, δὲν φαίνεται ὅμως εἰς κανὲν μέρος τῆς διατριδῆς τοῦ Κ. Τρικουπῆ.

Ὁ σκοπός μου δὲν εἶναι νὰ γράψω ἀναίρεσιν, τῆς διατριδῆς τοῦ Κ. Κίλλα, τὴν ὁποίαν θεωρῶ σύνθετον ἀπὸ παραβολὰς ἀπροσαρμόστους (ὁποῖα εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου τῆς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ ὁ ἀσθενὴς ἀναγκάζεται ν' ἀλλάξῃ τόπον) καὶ ἀπὸ αἰνιγματώδεις φράσεις, καθὼς ὁ ἀκόλουθος ὁλόκληρος παράγραφος· «Οἱ ἄθεωποι, ὅσον ἤθελε προσπαθήσουν νὰ κρύψουν τὰ φρονήματά των κ.τ.λ. μέχρι τοῦ διαφορετικοῦ τῶν ἐννοιῶν των.» Ἀφίνω τὸν Κ. Κίλλαν νὰ μεταφέρῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς ἄλλο κλίμα εὐκράεστερον, ἢ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ αἰνίγματά του κατ' ἀρέσκειαν, καὶ νὰ εἰπῇ ὅτι, ὅσον περιττὸν νὰ τὸν παρακαλέσω ν' ἀναγνώσῃ ἄλλαν μὲν φορὰν μὲ περισσοτέραν προσοχὴν τὴν διατριδὴν τοῦ Κ. Τρικουπῆ, διὰ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ πατριώτης αὗτος οὐκ ἔστι μόνον

να σωθήσῃ ἡ δυστυχὴς Ἑλλάς· ὅχι μόνον εἶπε νὰ μὴ συγκροτηθῇ τώρα ἡ συνέλευσις, ἀλλὰ καὶ ἐγνωμοδότησε, τί νομίζει ἀναγκαῖον, καὶ συμ-
 ῶς πρὸς τὰς περιστάσεις, νὰ θυσίῃ ἢ συν-
 μετὰ τὴν συγκρότησίν της· μὲ ποῖον τρόπον νὰ
 μ.αν κυβερνήσιν προσωρινῇ μὲν, ἀλλ' ἐνεργη-
 καὶ δεαστήριον, ἢ ὁποῖα νὰ προλάβῃ τῶντι τὴν
 τῆς πολιτείας μας, καὶ ποῖαν ἐποχὴν νὰ προσ-
 διὰ νὰ συνελθῶν πάλιν οἱ πληρεξούσιοι τοῦ
 ἔθνους, καὶ ν' ἀποφασίσουν ὅχι ἐπὶ πυδὸς, καὶ ἀ-
 μετᾶστως, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπαιτούμενην ἐμβριθῇ καὶ
 ῥιμον σκέψιν περὶ μονίμου, καὶ ὅχι προσωρινῷ συ-
 στήματος τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων.

Ἄν δὲν ἀπεφυγὲν ἡ γνώμη τοῦ Κ. Τρικούπη τὰς
 ἐποίας ὁ ἴδιος παρεῖδε, καὶ ἡ διατριβὴ τοῦ Κ. Κάλ-
 λα ἐπεκύρωσε παρεξηγήσεις, πιθανώτατον εἶναι ὅτι τὴν αὐτὴν
 τὴν Δελὸν λάβει καὶ αἱ παρατηρήσεις μου· μ' ὅλον τοῦ-
 το δὲν μετανεῖ βέβαια ποτὲ ὅστις ἔχει τὴν ἀνάπαυ-
 σιν τοῦ συνειδότος του, καὶ τὴν πεπειθησιν τῆς καρ-
 δίας του εἰς ὅσα γράφει, καὶ τὰ δημοσιεύει μόνον
 ὥστε εἰλικρινῶς φρονεῖ αὐτὰ ὡφέλιμα εἰς τὴν πατρί-
 δα του. Μεταδαινὼ λοιπὸν εἰς τὰς παρατηρήσεις μου.

Α'. Ἡ διακήρυξις, τὴν ὁποῖαν συμβουλευεὶ ὁ Κύ-
 ριος Τρικούπης, μὲ φαίνεται ἀναγκαῖα· ἐγκρίνω τὸ
 νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτὴν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τὴν στα-
 θερὰν ἀπόφασίν του, ἢ νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον
 τῆς γῆς, ἢ νὰ μὴ ζήσῃ ὑπὸ τὸν βαρβαρικὸν ζυγόν,
 καὶ τὴν μεγάλην ἐλπίδα του εἰς τὴν συνέργειαν ὅλων
 τῶν σεβαστῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης· δὲν νομίζω ὅ-
 μως οὐτ' ἀναγκαῖαν, αὐτὴν συμφέρουσαν καμμίαν ἐξαί-
 ρεσιν. Ἄν νομίζωμεν τοὺς χριστιανούς τῆς Εὐρώπης ἡγε-
 μόνους ὁμονοῦντας καὶ συμφώνους εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξουν
 τὴν σημαίαν τοῦ σταυροῦ, διὰ τί νὰ φέρωμεν μετὰ αὐτῶν
 τὴν διαίρεσιν με ὁποιοῦνδήποτε ἐξαιρέσεων; Ἄν τοὺς νομίζωμεν
 ὁμονοῦντας, διὰ τί νὰ ζητήσωμεν ἄλλο παρὰ τὴν ἑνωσίν των;
 Νομίζω δὲ ἀναγκαιότατον τὸ νὰ μὴ κρύψωμεν εἰς αὐ-
 τοὺς τοὺς ἰδίους ἡγεμόνας, ὅτι πολλοὶ τῶν χριστιανῶν ὑ-
 πηκόων των, καὶ, τὸ χεῖριστον, διάφοροι ἀξιωματικοί,
 εἰς τοὺς ὁποίους ἐνεπιστεύθησαν μέρος τῶν χριστια-
 νικῶν τῶν δυνάμεων, ἔδωκαν, καὶ ἔδωκαν καιρίως,
 τοὺς ὑπὸ τὸ χριστιανικὸν σύμβολον μαχομένους Ἑλ-
 ληνας· ὅτι ἐμεταχειρίσθησαν τὰς ἐμπιστευθείσας εἰς
 αὐτοὺς δυνάμεις, ὅχι εἰς τὸ νὰ βοηθήσουν, ἀλλ' εἰς
 τὸ νὰ κατατρέξουν τὸν σταυρόν· ὅχι εἰς τὸ νὰ μεί-
 νω οὐδέτεροι, ἀλλ' εἰς τὸ νὰ φέρουν κατὰ τῶν χρι-
 στιανῶν ἀδελφῶν των στρατεύματα ἀντιχριστιανικά, θα-
 πατήφωρα ὅπλα, παντὸς εἶδους πολεμοφόδια, καὶ τρο-
 φάς· εἰς τὸ νὰ λύσουν τὰς διὰ θαλάσσης πολιορ-
 κίας· ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ πράξουν ὅσα οἱ ἐχθροὶ τῶν Ἑλ-
 λήνων καὶ τοῦ σταυροῦ των δὲν ἠμποροῦσαν μόνον νὰ
 καταρπάξουν, καὶ οὕτω νὰ συντελέσουν εἰς τὴν βλά-
 βήν· ἀλλὰ τί λέγω εἰς τὴν βλάβην! εἰς τὸν ἐξολο-
 κισμόν αὐτὸν ὁλοκλήρῳ χριστιανικοῦ ἔθνους μαχομέ-
 νον ὑπὲρ τῶν ἱερωτέρων δικαίων τῆς ἀνησκειας, καὶ
 τῆς ἀνθρωπότητος. Τὰ τοιαῦτα βέβαια δὲν ἔγιναν,
 ἀλλὰ γίνονται μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν χριστιανῶν ἡ-

γεμόνων· εἶναι ἔργα τῆς αἰσχροκερδείας, καὶ τῆς
 μαύρης ψυχῆς μερικῶν ἀτόμων, καὶ πρέπει νὰ γνω-
 στοποιηθῶν καθ' ὅλην των τὴν ἑκτασιν εἰς αὐτοὺς τοὺς
 ἰδίους ἡγεμόνας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀναφιθόλως καὶ τὴν
 θέλησιν, καὶ τὴν δύναμιν νὰ παιδεύσουν τοὺς παρὰ
 βίτας τῶν ἰδίων ἐντολῶν, τοὺς βιαστὰς τῶν καθεστῶ-
 των δικαίων, τοὺς ὑδριστὰς καὶ ἐχθροὺς τῆς χριστια-
 νικῆς πίστεως.

Β'. Κἀνὲν πρᾶγμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἀναγκαιό-
 τερον παρὰ τὴν ἐπικύρωσιν, τὴν ὁποῖαν προβάλλει
 ὁ Κ. Τρικούπης τῶν δανείων μας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι
 δὲν εἶναι Ἑλλήν, ὅστις νὰ ἐφαντάσθῃ κἀν τὴν ἀκύ-
 ρωσιν τῶν πρὸς τοῦ δανειστὰς μας ὑποσχέσεων· ὥστε
 καὶ ἡ σιωπὴ τῆς συνελεύσεως δὲν ἠθελε λογισθῇ πο-
 τὲ ἀναίρεσις τῶν συμφωνηθέντων· ἀλλ' ἐν ᾧ πολλοὶ
 ἐχθροὶ μας καταγίνονται νὰ σπείρουν ἀμφισβητίας εἰς τοὺς
 δανειστὰς μας περὶ τῆς ἐγγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους· περὶ
 τῆς πιστῆς καὶ ἀμεταθέτου ἀποφάσεώς του εἰς τὴν δια-
 τήρησιν τῶν συμφωνιῶν του, καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως
 τῶν ἀναλόγων πόρων διὰ τὴν ἀποδασίν τῶν χρεῶν του,
 εἶναι ἀνάγκη, καὶ ἀνάγκη μεγίστη, ἡ ἐθνικὴ συνέλευ-
 σις, δὲ ἐπισήμῳ διακηρύξῃς τῆς, ν' ἀναιρέσῃ ὅλα
 αὐτὰ, νὰ δείξῃ τὴν ἐγγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους, νὰ βε-
 βαιώσῃ τὰς συμφωνίας του, καὶ τέλος πάντων τετρα-
 γωνικῶς ν' ἀποδείξῃ ὅτι μένοντες ἐλεύθεροι ἔχομεν πό-
 ρον ν' ἀποδώσωμεν ὅχι μόνον τὰ ὅσα ἐδανείσθημεν,
 ἀλλὰ καὶ χιλιοπλασίως τόσα. Τοῦτο θέλει εὐκολύ-
 νει πολὺ ὅτι ἐπομένως προβάλλει ὁ Κ. Τρικούπης,
 καὶ ἐγὼ νομίζω ἀναγκαιότατον, τὴν συμφωνίαν δηλ.
 νέου δανείου. Ὅλοι μας γνωρίζομεν ὅτι ὑπάσχει πρὸς
 πολλοῦ νόμος περὶ νέου δανείου, καὶ ὅτι ἡ κυβερνή-
 σις ἐφρόντισε, καὶ ὁλονὲν φροντίζει, διὰ νὰ ἐνεργηθῇ,
 ἀλλ' ἀπέτυχε μέχρι τοῦδε ὅχι τοσον διὰ τὴν στάσιν,
 εἰς τὴν ὁποῖαν ἐφίσκονται τὰ πράγματά μας, ἀλλὰ
 διὰ τὰς ἀμφισβητίας, τὰς ὁποῖας, καθὼς προεῖπα, δι-
 ἐσπείραν οἱ ἐναντίοι μας. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἐξ-
 αλείψωμεν αὐτὰς τὰς ἀμφισβητίας, καὶ δὲν τὸ νομί-
 ζω δύσκολον.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς χρήσεως τοῦ δανείου εἶναι τί-
 σον ἀναγκαιότερος, καθόσον ἀπὸ τὴν καλὴν, ἢ κα-
 κὴν χρῆσιν τοῦ δανείου κρέμαται ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκο-
 ποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον γίνεται· ἀλλὰ διὰ νὰ φυλα-
 χθῇ αὐτὸς ὁ προσδιορισμὸς, εἶναι ἀνάγκη νὰ προη-
 γηθῇ καὶ ἄλλη ἀπόφασις τῆς ἐθνικῆς συνέλευσεως,
 περὶ τῆς ὁποίας δὲν ἀναφέρει τι εἰς τὴν διατριβὴν του
 ὁ Κ. Τρικούπης· ἐγὼ ὅμως τὴν νομίζω τόσον ἀναγ-
 καίαν, ὥστε χωρὶς αὐτῆς δὲν ἠμπορῶ νὰ πεισθῶ ὅτι
 ἠμπορεῖ νὰ φυλαχθῇ ὁποιοῦνδήποτε προσδιορισμὸς τῆς
 χρήσεως τοῦ δανείου, ἢ καὶ φυλαττόμενος νὰ χρησιμεύσῃ.

Ἡ πρώτη ἀνάγκη, ἡ ὁποία παρουσιάζεται διὰ τὴν
 χρῆσιν τοῦ δανείου, εἶναι ὁ κατὰ ἑρᾶν, καὶ κατὰ
 θαλάσσαν πόλεμος, δηλ. τὰ στρατεύματα, καὶ ἡ
 θαλάσσιος δύναμις. Τὰ πρῶτα διαιροῦνται εἰς δύο,
 εἰς τακτικά, καὶ ἄτακτα. Διὰ τὰ τακτικά ἠξεύρομεν
 μὲ ἀκρίβειαν πόσα ἐξόδα χρειάζονται· διότι γνωρίζομεν
 τὸν ἀριθμὸν των, καὶ ἠμποροῦμεν νὰ λογαριάσωμεν

ποσα περισσότερα δέλουν χρειασθῆναι, ἐὰν τὸν αὐξήσωμεν. Διὰ τὰ ἄτακτα, μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον, ἐν ἡμπορέσαμεν ποτὲ νὰ κάμωμεν ὅχι ἀκριδῆ, ἀλλ' οὔτε ὡς ἐγγιστα ὑπολογισμόν· διότι δὲν ἡμπορέταμεν, οὔτε ἡμποροῦμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν ἀκριδῆ, τὸν ὡς ἐγγιστα ἀριθμόν των· ἐξοδεύονται πολλάκις ἑκαπλάσια τοῦ ὑπολογισμοῦ εἰς ἓν στρατόπεδον ἢ εἰς μίαν ἐκστρατείαν, καὶ δὲν ἀρκοῦν· ἀλλοῦ δὲν δύνανται οὐδὲ αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα. Ἐν ὅσῳ λοιπὸν τὸ ἑν μέρους τῶν στρατιωτικῶν μας εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν τὴν ἀταξίαν, ποῖον ἀκριδῆ, ἢ χρησίμον προσδιορισμόν χρήσεως τοῦ δανείου ἡμποροῦμεν νὰ κάμωμεν αὐτά; Καὶ μ' ὅταν τοῦτο δὲν ἡμποροῦμεν, ἀλλ' οὔτε δίκαιον εἶναι, οὔτε συμφέρον ν' ἀμεληθῇ τὸ στρατιωτικόν. Πρέπει λοιπὸν νὰ προηγηθῇ ψήφισμα τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως περὶ τῆς ποσότητος τοῦ τακτικοῦ, καὶ μὴ τακτικοῦ στρατοῦ. Πρέπει τὸ μὴ τακτικὸν νὰ τακτοποιηθῇ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κυδέρνησιν, καὶ οἰκονομίαν του. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἀποφασίσθῃ τὸ μὲν τακτικὸν νὰ συμπληρωθῇ εἰς 8,000, τὸ δὲ μὴ τακτικὸν, εἰς τὸ ὅποῖον εἶναι ἀνάγκη νὰ δώσωμεν καὶ ἐν ἄλλῳ ὀνόμα, διὰ νὰ λείψῃ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα τῆς ἀταξίας, νὰ συμπωσοῦται εἰς 10,000. Δὲν λέγω νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸ μὴ τακτικὸν νὰ φέρῃ τὴν λόγχην εἰς τὸ ὅπλον του, ἢ ν' ἀφήσῃ τὰς πιστόλας του, ἢ νὰ γυμνασθῇ εἰς τὸν βαδισμόν, καὶ εἰς τὴν ὑπασκίαν, κατὰ τὸ τακτικόν. Ἐννοῶ ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν γίνονται διὰ μιᾶς· ἔπειτα οἱ ἀνδρεῖοι Ἕλληνες μας εἶναι χρησιμώτατοι, ὅταν πολεμοῦν κατὰ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὅποιον ἐγυμνάσθησαν παιδιόθεν, καὶ μάλιστα ὅταν βοηθοῦνται καὶ ἀπὸ ὀλοκλήρους φάλαγγας τακτικοῦ· νομίζω ὅμως ἀναγκαϊότατον τὸ νὰ εἶναι διηρημένοι εἰς τόσας χιλιαρχίας, ἢ λεγεῶνας, ἢ τάγματα, καὶ τὸ καθὲν ἀπὸ αὐτὰ εἰς τόσας ἑκατονταρχίας, καὶ ἀκολουθῶν. Νομίζω ἀναγκαϊότατον τὸ νὰ εἶναι πλήρες τὸ τάγμα, καὶ ὅχι ὑποθετικόν· τὸ νὰ μετρωῦνται οἱ στρατιῶται, καὶ οὔτε νὰ ἡμποροῦν ν' ἀπομακρύνωνται ἀφ' ὅπου ἐδιωρίσθησαν χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἀνωτέρου των. Νομίζω πολὺ ἀναγκαϊότερον ἀπ' ὅλα τέλος πάντων τὸ νὰ ὑπακούουν οἱ στρατιῶται εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ εἰς τὸν ἀρχηγόν των. Αὐτὰ ὅλα πρέπει νὰ τ' ἀποφασίσῃ πρῶτον ἡ συνέλευσις, καὶ τότε νὰ προσδιορίσῃ τὴν χρῆσιν τῶν ἀναγκαίων δι' αὐτὸν τὸν στρατὸν ἐξόδων.

Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν θαλάσσιον δύναμιν. Ἀκούω πολλάκις νὰ λέγωμεν τὰ ἐθνικὰ, ἢ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἀδιαφόρως. Βέβαια τὰ πλοῖα τὰ συγκροτοῦνται τὸν ἑλληνικὸν στόλον εἶναι ἑλληνικά· διότι εἶναι κτήματα Ἑλλήνων, καὶ ὅχι ἀλλογενῶν· ἀλλ' εἶναι διὰ τοῦτο καὶ ἐθνικά; ἡμπορεῖ τὸ ἔθνος ἢ ἡ κυβέρνησις του νὰ τὰ μεταχειρισθῇ ὅπου, ὅπως, καὶ ὅταν θέλῃ; ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὰ κάμῃ; ὅχι βέβαια. Χρεωστῶμεν χάριν εἰς ὅσους ἐθυσίασαν καὶ τὰ πλοῖά των, καὶ τὰ κτήματά των, διὰ νὰ κάμουν τὸ ἔθνος νὰ ὑπερισχύ-

σῃ πλλάκις κατὰ θαλάσσαν· διὰ νὰ σώσουν διάφορα μέρη· διὰ νὰ βλάψουν πολυειδῶς τὸν ἐχθρόν· διὰ νὰ ματαιώσουν πολλὰ ὀλέθρια σχέδιά του· ἀλλὰ δὲν ἔχομεν καὶ δικαίωμα νὰ εἰπῶμεν ὅτι τὰ πλοῖά των εἶναι τοῦ ἔθνους. Ἐνδέχεται, μερικοὶ τῶν κυρίων τῶν πλοίων, ἢ καὶ οἱ περισσότεροι νὰ τὰ θεωροῦν τῶντι ὡς ἐθνικά, καὶ ὅχι μόνον νὰ μὴ τὰ ἐμποδίζουν, ἀλλὰ καὶ νέα ἐξόδα νὰ κάμνουν, διὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἑτοίμα εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ἔθνους· ἀλλὰ τὸ κάμνουν, ἢ ἡμποροῦν νὰ τὰ κάμουν ὅλοι; Τὰ πράγματα εἶναι οἱ καλῆτεροι μάστιγες, καὶ αὐτὰ μόνον ἄς ἐρωτήσωμεν. Ἀλλ' ὅταν τὸ ἔθνος δὲν ἔχῃ ναυτικόν, ἀκριδῶς ἐξαρτώμενον ἀπὸ αὐτὸ, ποῖον ὑπολογισμόν ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ, διὰ νὰ προσδιορίσῃ τὰ ἐξόδα του διὰ τὴν θαλάσσιον δύναμιν; καὶ ἂν τὸν κάμῃ, ποῖαν βεβαιότητα ἔχει ὅτι δέλουν χρησιμεύσει ὅσον αὐτὸ ἐπιθυμεῖ, καὶ ὅπως πρέπει νὰ χρησιμεύσουν; Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἀπαιτεῖται καὶ ἄλλη ἀπόφασις τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, ἢ περὶ ἐθνικῶν πλοίων. Δὲν ἔχω σχεδὸν καμμίαν ἀμφισβολίαν ὅτι, ὅσοι σήμερον καὶ τὰ πλοῖά των δυσιάζουν, καὶ ἐξοδεύουν πολλάκις ἐξ ἰδίων, διὰ νὰ τὰ ἐτομάσουν, εὐχαριστοῦνται νὰ τὰ παραιτήτουν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἔθνους, δεχόμενοι ἀντάλλαγμα ἢ ἴσον, ἢ καὶ κατώτερον. Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις πρέπει ν' ἀποφασίσῃ αὐτὸ τὸ ἀντάλλαγμα, καὶ μὲ κάθε τρόπον νὰ κατορθώσῃ νὰ ὑπάρξῃ ἕνας ὁποιοσδήποτε προσδιορισμένος ἀριθμὸς πλοίων ἐθνικῶν. Τότε ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ τὸν ὡς ἐγγιστα ὑπολογισμόν τῶν ἐξόδων τοῦ ναυτικοῦ. Τότε ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς χρήσεως τοῦ ἀναλόγου μέρους τοῦ δανείου, καὶ νὰ τὸν κάμῃ μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι τὰ ἐξόδα αὐτὰ γίνονται χρησίμως.

Γ'. Δὲν ἔχω τί ἄλλο νὰ προσθέσω εἰς τὴν γυνήν τοῦ Κ. Τρικούπη περὶ τῆς ὁποίας προβάλλει ἑπιτροπῆς, παρὰ νὰ συστήσω εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τὴν εἰλικρινῆ, καὶ εὐσυνειδήτην ἐκλογὴν τῶν μελῶν-της, τὰ ὅποια ὅσον ὀλιγώτερα εἶναι, τόσον περισσότερον δέλουν συντείνει εἰς τὸν σκοπὸν, διὰ τοῦ ὁποῖου προβάλλεται αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς προσωρινῆς μακροκυδερνήσεως.

Δ'. Εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ συγκαλεσθῇ πάλιν ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις πρὸ τοῦ Νοεμβρίου· ἀλλ' ἐπεὶ δὲν ἡμπορεῖ ποτὲ νὰ προῖδῃ τις ἐπ' ἀκριδῆς τὸ μᾶλλον, εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴ λησμονηθῇ τὸ τί πρέσβει γενῇ, ἐν ὅσῳ νὰ συγκροτηθῇ ἡ συνέλευσις, καὶ ν' ἀποφασίσῃ ὁποιοσδήποτε εἶδος κυδερνήσεως· διότι πρέπει νὰ προλάβωμεν τὸ νὰ μείνωμεν καὶ μίαν στιγμὴν ἀκυδερνήτοι, ἢ νὰ κυδερνώμεθα παρὰ τὸν νόμον.

Ἀφ' οὗ αὐτὰ ἀποφασισθῶσι, δὲν γνωρίζω οὔτε βῆμα χείρο, οὔτε ἀναγκαϊότερόν τι ἄλλο, παρὰ νὰ τρέξῃ καθεὶς ἐξ ἡμῶν, ὅπως δύναται, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κινδυνευούσης πατρίδος, καὶ νὰ ἔχῃ τὸν νοῦν του πάντοτε ὅτι μαχομένοι ὡς τεθναζόμενοι, τεθναζόμεθα. Ἐν Ναυπλίῳ 1826 Μαρτίου 21. Α.